

KONKURENCES POLITIKA

ES konkurences noteikumu galvenais mērķis ir nodrošināt, lai pienācīgi darbotos Savienības iekšējais tirgus – būtisks ES iedzīvotāju, uzņēmumu un visas sabiedrības labklājības virzītājspēks. Šajā nolūkā Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) ir paredzēti noteikumi, kuru mērķis ir nepieļaut konkurences ierobežojumus un izkropļojumus iekšējā tirgū. Konkrēti tas izpaužas tādējādi, ka starp uzņēmumiem ir aizliegta vienošanās, kuru mērķis ir ierobežot konkurenci, un tirgū dominējošiem uzņēmumiem ir aizliegts ļaunprātīgi izmantot savu dominējošo stāvokli, kas varētu negatīvi ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Turklāt Eiropas Komisija (“Komisija”) uzrauga uzņēmumu apvienošanās un pārņemšanu ES mērogā un var šādas darbības aizliegt, ja to rezultātā tiktu ievērojami ierobežota konkurence. Turklāt ir aizliegts valsts atbalsts atsevišķiem uzņēmumiem vai ražojumiem, ja tas izraisītu konkurences izkropļojumus, taču noteiktos gadījumos šāds atbalsts ir pieļaujams. Ar dažiem izņēmumiem konkurences noteikumi attiecas arī uz valsts uzņēmumiem, sabiedriskajiem pakalpojumiem un vispārējās nozīmes pakalpojumiem.

JURIDISKAIS PAMATS

- LESD 101. līdz 109. pants, kā arī Protokols Nr. 27 “Par iekšējo tirgu un konkurenci”, kurā minēts, ka neizkropļotas konkurences princips ir ietverts iekšējā tirgus sistēmā, ko nosaka LES 3. panta 3. punkts.
- Uzņēmumu apvienošanās regula (Padomes Regula (EK) Nr. 139/2004) un tās īstenošanas noteikumi (Komisijas Regula (EK) Nr. 802/2004).
- LESD 37., 106. un 345. pants – attiecībā uz valsts uzņēmumiem, kā arī LESD 14., 59., 93., 106., 107., 108. un 114. pants – attiecībā uz sabiedriskiem pakalpojumiem, vispārējās nozīmes pakalpojumiem un vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumiem; Protokols Nr. 26 “Par sabiedriskiem pakalpojumiem”; Pamattiesību hartas 36. pants.

MĒRĶI

ES konkurences noteikumu pamatmērķis ir nodrošināt pienācīgu Savienības iekšējā tirgus darbību. Efektīva konkurence ļauj uzņēmumiem vienlīdzīgi konkurēt visās dalībvalstīs un vienlaikus pakļauj tos zināmam spiedienam – uzņēmumiem ir nepārtraukti jācenšas piedāvāt patērētājiem iespējami labākus ražojumus par iespējami labākām cenām. Tā, savukārt, tiek stimulēta inovācija un ilgtermiņa ekonomikas izaugsme. Līdz ar to konkurences politika ir nozīmīgs brīva un dinamiska iekšējā tirgus īstenošanas un vispārējās ekonomiskās labklājības sekmēšanas

instruments. ES konkurences politika attiecas arī uz trešo valstu uzņēmumiem, kuri darbojas iekšējā tirgū.

Sabiedriskās, ekonomiskās, ģeopolitiskās un tehnoloģiskās pārmaiņas pastāvīgi rada jaunus izaicinājumus ES konkurences politikai. Jaunie attīstības procesi liek politikas veidotājiem izvērtēt, vai ar pastāvošo konkurences politikas instrumentu klāstā ietilpstošajiem instrumentiem joprojām var efektīvi sasniegt vispārējo mērķi, vai arī minēto instrumentu kopums ir jāpielāgo. Šis process būs nozīmīga daļa jaunās Eiropas Komisijas darbā, kura sāka pildīt savus pienākumus 2019. gada decembrī. Īpaši jāatzīmē, ka Komisija ir uzņēmusies vērienīgo uzdevumu izstrādāt jaunu Eiropas rūpniecības stratēģiju un turpināt pārskatīt pretmonopola, apvienošanās un valsts atbalsta noteikumus.

KONKURENCES POLITIKAS INSTRUMENTI

Vispārēji raugoties, ES konkurences politikas instrumentu kopumā ietilpst noteikumi par pretmonopola politiku, uzņēmumu apvienošanās kontroli, valsts atbalstu un valsts uzņēmumiem un sabiedriskajiem pakalpojumiem. Pretmonopola politikas mērķis ir atjaunot konkurences apstākļus, ja neatbilstīga uzņēmumu rīcība (piemēram, kartelu izveide vai tirgū dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana) izraisījusi konkurences izkropļojumus. Konkurences politikas instrumentu preventīvā daļa attiecas uz apvienošanās kontroli un valsts atbalsta noteikumiem. Apvienošanās kontroles mērķis ir nepieļaut iespējamus konkurences izkropļojumus, jau iepriekš izvērtējot, vai iespējamā uzņēmumu apvienošanās vai iegāde varētu nelabvēlīgi ietekmēt konkurenci. Valsts atbalsta noteikumu mērķis ir novērst nepamatotu valsts iejaukšanos, ja labvēlīgāku apstākļu nodrošināšana konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētām nozarēm rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus un negatīvi ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm. Sevišķi nozīmīgi iedzīvotājiem ir vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumi, un valsts atbalsta kontekstā uz tiem attiecas īpaši noteikumi. Mērķis ir veicināt sociālo un teritoriālo kohēziju, augstu kvalitātes un drošības līmeni, pieejamību cenas ziņā un vienlīdzīgu attieksmi.

A. Visaptverošs aizliegums slēgt konkurenci ierobežojošus nolīgumus (LESD 101. pants)

Ja uzņēmumi tā vietā, lai savstarpēji konkurētu, vienotos konkurenci samazināt, tas kropļotu vienlīdzīgus konkurences apstākļus un tādējādi kaitētu patērētājiem un citiem uzņēmumiem. Tādēļ uzņēmumiem ir aizliegts slēgt savstarpējus nolīgumus, kuru mērķis ir ietekmēt konkurenci vai kuri to var ietekmēt un tādējādi iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm (LESD 101. panta 1. punkts), un šādi nolīgumi automātiski nav spēkā (LESD 101. panta 2. punkts). Tas var attiekties, piemēram, uz nepārprotamu vienošanos (kartelji) un saskaņotām darbībām cenu noteikšanai vai ražošanas apjoma ierobežošanai, vai tirgus sadalīšanai starp uzņēmumiem (tā dēvētās teritoriālās aizsardzības klauzulas). Minētie nolīgumu veidi vienmēr tiek uzskatīti par konkurenci ierobežojošiem un tādēļ ir aizliegti bez izņēmuma.

No otras puses, no minētā aizlieguma var atbrīvot citus nolīgumus, kuri palīdz uzlabot preču ražošanu vai izplatīšanu vai veicina tehnisku vai saimniecisku attīstību. Piemēram, vienošanās par izmaksu vai riska dalīšanu starp uzņēmumiem vai

par inovācijas paātrināšanu, sadarbojoties pētniecības un izstrādes jomā, varētu sniegt ievērojamus ekonomiskus ieguvumus. Piemērot šādu izņēmumu var, pastāvot nosacījumam, ka patērētāji bauda pienācīgu daļu no gūtā labuma, uzņēmumiem netiek uzspiesti nevajadzīgi ierobežojumi un nolīguma mērķis nav likvidēt konkurenci attiecībā uz būtisku attiecīgo ražojumu daļu (LESD 101. panta 3. punkts). Lielākoties šādus izņēmumus nepiešķir katrā gadījumā atsevišķi, bet reglamentē ar tā dēvētajām grupu atbrīvojuma regulām.

Minētās regulas attiecas uz grupās apvienotiem atsevišķiem nolīgumiem ar līdzīgu saturu, kuri parasti līdzīgi ietekmē konkurenci. Ja attiecībā uz šādu nolīgumu grupu var pieņemt, ka pastāvīgi tiek izpildīti LESD 101. panta 3. punktā minētie nosacījumi izņēmuma piemērošanai, šādu grupu iespējams atbrīvot no LESD 101. panta 1. punktā noteiktā aizlieguma. Šādas grupu atbrīvojuma regulas Komisija regulāri pārskata. Piemēram, patlaban Komisija pārskata [Vertikālo grupu atbrīvojuma regulu](#)^[1] un ar to saistītās pamatnostādnes. Pārskatīšanas mērķis ir noskaidrot, vai regulā joprojām ir pienācīgi ņemta vērā tirgus attīstība, it sevišķi arvien lielākā tiešsaistes pārdošanas nozīme un jaunu tirgus dalībnieku, piemēram, tiešsaistes platformu, parādīšanās.

Turklāt jānorāda, ka daži nolīgumi – pat ja tie neatbilst LESD 101. panta 3. punkta nosacījumiem par izņēmuma gadījumiem – tomēr netiek uzskatīti par pārkāpumu, ja tie ir maznozīmīgi un tirgu ietekmē niecīgā mērā (*de minimis* princips) (tā dēvētie maznozīmīgie nolīgumi). Šādi nolīgumi bieži tiek uzskatīti par lietderīgiem mazo un vidējo uzņēmumu sadarbībai. Tomēr par [maznozīmīgiem](#) nevar uzskatīt nolīgumus, kuru mērķis ir ierobežot konkurenci^[2].

Ierosināt karteļa lietu un veiksmīgi to pabeigt tiesībaizsardzības iestādēm nav viegls uzdevums. Tāpēc ES konkurences tiesībās paredzēti daži stimulējoši mehānismi, lai palielinātu izpildes procesa efektivitāti:

- tā dēvētajā [ieciētības programmā](#)^[3] ir noteikta kārtība, kādā īstenojama labvēlīgāka attieksme pret uzņēmumiem, kuri brīvprātīgi paziņo Komisijai par karteļa esamību un sniedz pārkāpuma pierādījumus; uzņēmumiem iesaistoties šādā sadarbībā, Komisija tiem var pamatoti samazināt naudas sodus atkarībā no brīža, kad informācija sniegta, un no tā, cik šī informācija vērtīga;
- [izlīguma procedūra karteļu lietās](#)^[4] tiek izmantota, lai [paātrinātu procedūru](#) karteļa lēmuma pieņemšanai, proti, iesaistītās puses atzīst savu neatbilstīgo rīcību, savukārt tām piemēro par 10 % samazinātu naudas sodu.

[1]Komisijas 2010. gada 20. aprīļa Regula (ES) Nr. 330/2010 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām (OV L 102, 23.4.2010., 1. lpp.).

[2]Komisijas paziņojums par maznozīmīgiem nolīgumiem, kas ievērojami neierobežo konkurenci atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 1. punktam (*de minimis* paziņojums) (OV C 291, 30.8.2014., 1. lpp.).

[3]Komisijas paziņojums par atbrīvojumu no sodanaudas un sodanaudas samazināšanu karteļu gadījumos (OV C 298, 8.12.2006., 17. lpp.), jaunākie grozījumi izdarīti 2015. gadā (OV C 256, 5.8.2015., 1. lpp.).

[4]Komisijas 2008. gada 30. jūnija Regula (EK) Nr. 622/2008, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 773/2004 attiecībā uz izlīguma procedūras kārtību karteļu lietās (OV L 171, 1.7.2008., 3. lpp.) un Komisijas paziņojums par izlīguma procedūras kārtību karteļu lietās, lai pieņemtu lēmumus saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 7. un 23. pantu (OV C 167, 2.7.2008., 1. lpp.).

B. Tirgū dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums (LESD 102. pants)

Ja uzņēmums, kam ir spēcīga pozīcija (“dominējošs stāvoklis”) konkrētā tirgū, šo situāciju izmantotu ļaunprātīgi (piemēram, iekasējot no klientiem pārmērīgi augstas cenas), tas kaitētu gan patērētājiem, gan konkurentiem. Tādēļ ES konkurences tiesību akti aizliedz šādu rīcību. Viens no ievērojamākajiem dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas gadījumiem noslēdzās ar [2004. gada lēmumu “Microsoft” lietā](#)^[5]. Komisija konstatēja, ka “Microsoft” ļaunprātīgi izmantojis savu dominējošo stāvokli datoru operētājsistēmu tirgū, neizpaužot konkurentiem būtiski nozīmīgu sadarbības informāciju un tādējādi liedzot konkurējošiem operētājsistēmu izstrādātājiem iespēju efektīvi konkurēt ar “Microsoft”.

Dominējošs stāvoklis nozīmē “uzņēmuma ekonomiskas varas stāvokli, kas šim uzņēmumam dod iespēju kavēt efektīvas konkurences pastāvēšanu attiecīgajā tirgū un ļauj darboties lielā mērā neatkarīgi no konkurentiem, klientiem un, [visbeidzot, patērētājiem](#)”^[6]. Dominējošo stāvokli izvērtē visā iekšējā tirgū vai ievērojamā tā daļā. Tas, cik lielu attiecīgā tirgus daļu ņemt vērā, ir atkarīgs no produkta raksturlielumiem, alternatīvu produktu pieejamības un no patērētāju uzvedības un viņu gatavības izvēlēties alternatīvus produktus.

Dominējošs stāvoklis pats par sevi nav ES konkurences tiesību pārkāpums, un dominējošiem uzņēmumiem gluži tāpat kā jebkuram citam uzņēmumam ir ļauts konkurēt ar citiem uzņēmumiem, pamatojoties uz veikumu. Tomēr dominējošs stāvoklis uzliek uzņēmumam īpašu atbildību, proti, uzņēmumam ir jānodrošina, ka tas ar savu rīcību nekropļo konkurenci. Tas nozīmē, ka tāda pati rīcība, ja to veiktu nedominējošs uzņēmums, ne vienmēr būtu uzskatāma par nelikumīgu. Rīcība, kas tiktu uzskatīta par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, varētu būt, piemēram, cenu noteikšana zem izmaksu līmeņa (dempinga cenas), pārmērīgi augstu cenu noteikšana, tirgto preču vai pakalpojumu sasaistīšana un komplektēšana, kā arī atteikšanās sadarboties ar atsevišķiem partneriem. Daži dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas piemēri ir uzskaitīti LESD 102. pantā.

C. Uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūra

Uzņēmumu apvienošanās vai uzņēmuma iegāde var nodrošināt pozitīvus ieguvumus gan uzņēmumiem, gan ekonomikai kopumā, jo tādējādi iespējams palielināt efektivitāti, radīt sinerģiju un panākt apjomradītus ietaupījumus. Tomēr, ja rezultātā tiek stiprināta ietekme tirgū vai palielināta tirgus koncentrācija, šādi procesi var arī vājināt konkurenci. Tādēļ dažos gadījumos uzņēmumu apvienošanās un iegāde ir jāpārbauda, un šos procesus nevar pabeigt, kamēr nav piešķirta atļauja.

Saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 139/2004 uzņēmumu koncentrācija, kas būtiski kaitē efektīvai konkurencei visā kopējā tirgū vai nozīmīgā tā daļā, it īpaši dominējoša stāvokļa radīšanas vai nostiprināšanas rezultātā, ir uzskatāma par neatbilstošu kopējam tirgum (2. panta 3. punkts). Ja uzņēmumu apvienošanās rezultātā izveidotais uzņēmums pārsniegtu noteiktas robežvērtības (tā dēvētā Kopienas mēroga koncentrācija),

[5]Lieta Nr. COMP/C-3/37.792 – “Microsoft”.

[6]EKT, Lieta 27/76, *United Brands*.

par plānoto apvienošanos ir jāinformē Komisija. Ja minētās robežvērtības netiek pārsniegtas, apvienošanos var pārbaudīt valsts konkurences iestādes. Noteikumi par uzņēmumu apvienošanās kontroli tieši tādā pašā mērā piemērojami arī ārpus ES reģistrētiem uzņēmumiem, ja tie veic uzņēmējdarbību iekšējā tirgū.

Pārbaudē izvērtējamais faktors ir kontroles ieguve pār citu uzņēmumu (3. panta 1. punkts). Pēc izvērtējuma par apvienošanās paredzamo ietekmi uz konkurenci, Komisija to var apstiprināt vai noraidīt, vai piešķirt atļauju ar konkrētiem nosacījumiem un pienākumiem (8. pants). Turpmāka sistemātiska kontrole nav paredzēta, un iesaistīto uzņēmumu dekartelizācija nenotiek.

2014. gadā Komisija īstenoja apspriešanos par iespējamiem grozījumiem [ES uzņēmumu apvienošanās kontroles noteikumos](#)^[7], tiecoties panākt ES regulējuma un valsts tiesību aktu labāku mijiedarbību. Šā procesa rezultāti vēl nav pieejami.

D. Valsts atbalsta aizliegums (LESD 107. pants)

LESD ir noteikts vispārējs valsts atbalsta aizliegums (107. panta 1. punkts), lai novērstu konkurences izkropļojumus iekšējā tirgū, ko varētu radīt selektīvu priekšrocību piešķiršana konkrētiem uzņēmumiem. Ir aizliegts jebkāds dalībvalstu tieši piešķirts atbalsts (piemēram, neatmaksājamas subsīdijas, aizdevumi ar izdevīgiem nosacījumiem, atbrīvojumi no nodokļiem un nodevām un kredītu garantijas). Tāpat aizliegts piešķirt arī citas priekšrocības, kas nodrošina labvēlīgākus apstākļus konkrētiem uzņēmumiem vai nozarēm un tādējādi rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus un negatīvi ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm.

LESD paredz iespēju piemērot dažus šā vispārējā aizlieguma izņēmumus, ja tos var pamatot ar konkrētiem vispārējiem politikas mērķiem (107. panta 2. un 3. punkts), piemēram, cīnoties pret nopietniem ekonomikas traucējumiem vai pamatojoties uz Eiropas kopējām interesēm. Nesens valsts atbalsta piemērs, kas tika atļauts, lai novērstu nopietnus ekonomikas traucējumus, bija pasākumi banku atbalstam [globālās finanšu krīzes](#) kontekstā^[8]. Subsīdijas bankām bija nepieciešamas, lai nodrošinātu finanšu stabilitāti un nepieļautu to, ka atsevišķas finanšu iestādes bankrots rada ievērojamu negatīvu ietekmi uz visu finanšu sistēmu. Līdzīgi pasākumi tiek veikti arī saistībā ar Covid-19 krīzi.

Dalībvalstīm ir jāievēro prasība paziņot Komisijai par plānotu valsts atbalstu, ja vien uz to neattiecas vispārējs grupu atbrīvojums (kā noteikts Regulā (EK) Nr. 800/2008) vai de minimis princips. Valsts atbalsta pasākumu var īstenot tikai tad, ja Komisija to ir atļāvusi. Turklāt Komisijai ir pilnvaras atgūt noteikumiem neatbilstošu valsts atbalstu. Komisija jau ir pieņēmusi virkni lēmumu par to, ka labvēlīgāka nodokļu režīma piemērošana konkrētiem uzņēmumiem dažās dalībvalstīs ir uzskatāma par neatļautu valsts atbalstu, ko nāksies atmaksāt. Piemēram, 2016. gadā Komisija lēma, ka Īrijai no uzņēmuma “Apple” ir jāiekasē nenomaksātie nodokļi 13 miljardu EUR apmērā. Šo lēmumu apstrīdēja gan “Apple”, gan Īrija, un patlaban tas iesniegts izskatīšanai tiesā.

[7]Komisijas Baltā grāmata “[Virzība uz iedarbīgāku ES uzņēmumu apvienošanās kontroles sistēmu](#)” (COM(2014)0449).

[8]Sk., piemēram, Komisijas paziņojumu par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2013. gada 1. augusta atbalsta pasākumiem banku labā saistībā ar finanšu krīzi (“Banku darbības paziņojums”), OV C 216, 30.7.2013., 1. lpp. Pirms tam jau bija nākuši klajā seši paziņojumi par citiem valsts atbalsta pasākumiem krīzes situācijā (“krīzes paziņojumi”).

E. Vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes sabiedriskie pakalpojumi

Dažās dalībvalstīs atsevišķus būtiski nozīmīgus pakalpojumus (piemēram, elektroenerģijas nodrošināšanu, pasta un dzelzceļa transporta pakalpojumus) joprojām sniedz valsts uzņēmumi vai uzņēmumi, kurus kontrolē valsts iestādes. Šādi pakalpojumi uzskatāmi par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem, un uz tiem attiecas īpaši noteikumi, kas saistīti ar ES valsts atbalsta regulējumu. Vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumi ir iedzīvotājiem īpaši nozīmīgas saimnieciskas darbības, ko nespētu nodrošināt tikai tirgus ekonomikas dalībnieki vien, vai arī tie nespētu šos pakalpojumus nodrošināt par pieņemamu cenu, lai tie būtu bez diskriminācijas pieejami visiem. LESD ir uzsvēta šo pakalpojumu nozīme, daudzveidība, valstu, reģionālo un vietējo iestāžu rīcības brīvība un vispārējas piekļuves princips. Arī Pamattiesību hartas 36. pantā ir atzīts, ka vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu pieejamība Savienības iedzīvotājiem ir nepieciešama, lai veicinātu Savienības sociālo un teritoriālo kohēziju.

IZPILDES NODROŠINĀŠANA

ES konkurences noteikumu stingrai un efektīvai piemērošanai ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu konkurences politikas mērķu sasniegšanu. Galvenā struktūra, kas atbildīga par šo noteikumu pareizas piemērošanas nodrošināšanu, ir Komisija, un tai ir plašas pārbaudes un izpildes pilnvaras.

Turklāt pretmonopola politikas kontekstā (LESD 101. un 102. pants) no 2004. gada 1. maija dažas funkcijas konkurences noteikumu izpildes nodrošināšanā ir uzticētas dalībvalstu konkurences iestādēm. Ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1/2003 valstu pretmonopola iestādēm un tiesām tika piešķirta plašāka izpildes funkcija, ko vēl vairāk nostiprināja [Direktīva \(ES\) 2019/1](#)^[9]. Šādas decentralizētas izpildes kontekstā būtiska nozīme ir efektīvai koordinācijai starp valstu un Eiropas konkurences aizsardzības iestādēm. Šeit palīdz Eiropas Konkurences tīkls (ECN), ko veido valstu konkurences iestādes un Komisija un kas darbojas kā platforma informācijas apmaiņai, kuras mērķis ir uzlabot konkurences noteikumu izpildes koordināciju.

Lai pastiprinātu preventīvo ietekmi pret aizliegtiem nolīgumiem un labāk aizsargātu patērētājus, pretmonopola politikas kontekstā 2014. gadā tika pieņemta [Direktīva par zaudējumu atlīdzināšanas prasībām](#)^[10]. Tā atvieglo kompensācijas saņemšanas procesu par kaitējumu, kas nodarīts iedzīvotājiem vai citiem uzņēmumiem konkurences tiesību pārkāpuma rezultātā. Gaidāms, ka 2020. gadā Komisija nāks klajā ar ziņojumu par šīs direktīvas īstenošanu.

EIROPAS PARLAMENTA LOMA

Konkurences politikā Parlamenta svarīgākais uzdevums ir kontrolēt izpildinstitūciju. Par konkurences jautājumiem atbildīgais Komisijas loceklis vairākas reizes gadā uzstājas

[9]OV L 11, 14.1.2019., 3. lpp. Direktīva ir spēkā kopš 2019. gada 3. februāra, un dalībvalstīm tā jāpārvērš par likumu līdz 2021. gada 4. februārim.

[10]Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. novembra Direktīva 2014/104/ES par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem (OV L 349, 5.12.2014., 1. lpp.).

Parlamenta Ekonomikas un monetārajā komitejā (ECON), lai skaidrotu savu stratēģiju un apspriestu konkrētus lēmumus.

Konkurences tiesību aktu pieņemšanā Parlaments parasti iesaistās tikai apspriežu procedūras ietvaros. Tāpēc Parlamenta ietekme ir mazāka nekā Komisijas un Padomes ietekme. Parlaments vairākkārt ir prasījis, lai arī konkurences tiesību akti tiktu pieņemti, izmantojot parasto likumdošanas procedūru, cita starpā paužot šo prasību rezolūcijās, kuras tas katru gadu pieņem attiecībā uz Eiropas Komisijas ikgadējo ziņojumu par konkurences politiku.

Jāpiezīmē, ka pavisam nesen parastā likumdošanas procedūra tika izmantota, pieņemot iepriekš pieminētās direktīvas par zaudējumu atlīdzināšanas prasībām un par dalībvalstu konkurences iestāžu pilnvaru paplašināšanu. Abos gadījumos likumdošanas funkcija bija uzticēta arī Parlamentam (un ECON komitejai kā atbildīgajai komitejai). Deputātiem šajās procedūrās bija svarīgi panākt, lai patērētājiem tiktu pilnībā atlīdzināti nodarītie zaudējumi, vienlaikus nodrošinot, lai kompensācija nebūtu nesamērīgi liela. Pārstāvot patērētāju intereses, Parlamenta deputātiem izdevās panākt, ka dalībvalstu konkurences iestāžu lēmumi tiek uzskatīti par pirmšķietamu (*prima facie*) pierādījumu konkurences noteikumu pārkāpuma pastāvēšanai. Turklāt deputāti uzsvēra, ka ir svarīgi, lai konkurences iestādēm būtu iespējams pieņemt pagaidu pasākumus konkurences procedūrās.

Astotajā sasaukumā Parlamentā bija izveidota īpašā komiteja nodokļu nolēmumu un rakstura vai ietekmes ziņā līdzīgu pasākumu jautājumos (TAXE 1, TAXE 2 un TAXE 3), kura analizēja pasākumus, kas veikti, lai dalībvalstīs izvērtētu nodokļu nolēmumu saderīgumu ar valsts atbalsta noteikumiem, un iespēju vēl vairāk precizēt noteikumus par savstarpējo informācijas apmaiņu.

Parlaments turpina uzraudzīt konkurences politikas attīstību un Komisijas veikto darbu šajā jomā. ECON īpaši izveidotā darba grupa, kas strādā ar konkurences politikas jautājumiem un Parlamenta ikgadējām rezolūcijām par Komisijas gadskārtējo ziņojumu par konkurences politiku, nodrošina ieguldījumu politikā un palīdz izstrādāt Parlamenta viedokli par to, kā mūsu sabiedrībā risināmi konkurences politikas uzdevumi.

Radostina Parenti
02/2020

